

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ І ТЕХНОЛОГІЙ
У ТВАРИННИЦТВІ

Кафедра інфекційних та інвазійних хвороб

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо проходження навчальної практики
з дисципліни
«Епізоотологія та інфекційні хвороби»
для здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти
спеціальності Н6 (211) «Ветеринарна медицина»

м. Кам'янець-Подільський
2025 рік

УДК 619:616.98(075.8)

Укладач: Тетяна КАРЧЕВСЬКА, доцентка, кандидатка ветеринарних наук, асистент кафедри інфекційних та інвазійних хвороб

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»
(протокол № 11 від 26.11.2025 р.)*

Рецензенти:

Анатолій ЛАВСЬКИЙ, начальник Кам'янець-Подільського районного управління Головного управління Держпротспоживслужби в Хмельницькій області

Світлана ЛАЙТЕР-МОСКАЛЮК, кандидатка ветеринарних наук, доцентка, доцентка кафедри гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби Національної поліції України ЗВО «ПДУ»

Методичні рекомендації щодо проходження навчальної практики з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 (211) «Ветеринарна медицина»/ Тетяна КАРЧЕВСЬКА. Кам'янець-Подільський: ЗВО «ПДУ», 2025. 54 с.

Методичні рекомендації містять основні вимоги щодо організації й проведення навчальної практики з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби». У виданні подано програму та завдання практики, перелік практичних завдань, методичні поради з їх виконання тощо. Рекомендації спрямовані на закріплення теоретичних знань здобувачів, набуття практичних умінь з діагностики, профілактики та боротьби з інфекційними хворобами тварин, формування професійних компетентностей майбутніх фахівців ветеринарної медицини.

ЗМІСТ

стор.

Програма навчальної практики з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби».....	4
1.Тема: Техніка безпеки при роботі з тваринами. Ознайомлення з роботою ветеринарно-санітарних об'єктів господарства, методикою проведення дезінфекції, дезінсекції та дератизації, порядком проведення епізоотологічного обстеження та вивчення епізоотичної ситуації регіону за місцем проходження навчальної практики.....	7
2. Тема: Ознайомлення з методами фіксації і оволодіння технікою взяття крові у різних видів тварин. Ознайомлення з основними правилами відбору та відправки патматеріалу для лабораторних досліджень.....	18
3. Тема: Організація масових алергічних діагностичних досліджень різних видів тварин та птиці.....	21
4. Тема: Проведення профілактичної імунізації проти інфекційних захворювань.....	29
5. Тема: Ознайомлення з порядком роботи та документацією державних установ ветеринарної медицини Кам'янець-Подільського району.....	32
6. Оцінювання результатів навчальної практики.....	35
7. Тестові питання.....	36
8. Використані та рекомендовані інформаційні джерела.....	43
9. Додатки.....	44

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ»

ВСТУП

Навчальна практика є невід'ємною складовою підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Ветеринарна медицина» та важливим етапом у формуванні їхньої професійної компетентності. Практична підготовка дозволяє поглибити і закріпити теоретичні знання, отримані в процесі вивчення навчальної дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби», а також набути необхідних умінь і навичок, що забезпечують здатність майбутніх фахівців ефективно здійснювати професійну діяльність.

Дисципліна охоплює широке коло питань, пов'язаних із вивченням збудників інфекційних хвороб тварин, механізмів їх поширення та особливостей перебігу інфекційного процесу, методів діагностики, профілактики і заходів боротьби з ними. Відповідно, навчальна практика спрямована на оволодіння сучасними підходами до проведення епізоотологічних досліджень, оцінювання епізоотичної ситуації, використання діагностичних методів та розробку профілактичних заходів.

У методичних рекомендаціях подано теми, передбачені програмою практики, визначено зміст і послідовність виконання практичних завдань. Виконання запропонованих завдань забезпечить формування у здобувачів здатності до проведення діагностичних досліджень, аналізу та прогнозування розвитку епізоотичного процесу, обґрунтування комплексу профілактичних і протиепізоотичних заходів у конкретних виробничих умовах.

Методичні рекомендації розраховані на здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 (211) «Ветеринарна медицина», які проходять навчальну практику з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби», а також можуть бути використані викладачами для організації, проведення та контролю навчальної практики.

Мета навчальної практики

Метою навчальної практики є закріплення здобувачами теоретичних знань, набуття певних практичних навиків у виконанні протиепізоотичних заходів у виробничих умовах.

Завдання навчальної практики

Основними завданнями навчальної практики з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» є:

1) опанувати правила з техніки безпеки при роботі з тваринами в умовах виробництва, ознайомитися з роботою ветеринарно-санітарних об'єктів, провести епізоотологічне обстеження господарства і скласти акт обстеження;

2) проаналізувати плани ветеринарно - профілактичних заходів у конкретному господарстві;

3) приймати безпосередню участь у виконанні планів протиепізоотичних заходів (профілактичних вакцинацій, алергічних досліджень, взятті крові для серологічних досліджень та клінічних обстеженнях тварин).

4) навчитися правильно складати плани, супровідні документи та акти проведення основних профілактично-лікувальних заходів у господарстві.

Здобувач повинен знати:

1) Методику складання річних, квартальних та місячних планів ветеринарно-профілактичних заходів.

2) Методику складання документів ветеринарного обліку та ветеринарної звітності.

3) Сучасні методи діагностики та профілактики інфекційних хвороб.

Здобувач повинен вміти:

1) Проводити епізоотологічне обстеження господарства та складати акт обстеження.

2) Фіксувати тварин для проведення діагностичних досліджень і лікувально-профілактичних заходів.

3) Проводити алергічне дослідження тварин, відбирати проби крові від різних видів тварин і птиці для серологічних досліджень.

4) Відбирати матеріал від тварин і патологічний матеріал від трупів тварин для проведення лабораторних діагностичних досліджень.

5) Складати супровідні документи на матеріал, який направляється в лабораторію ветеринарної медицини для досліджень.

6) Проводити лікувально-профілактичні заходи при інфекційних хворобах тварин та птиці.

7) Складати акти про проведені діагностичні дослідження, профілактичні та вимушені вакцинації тварин, дезінфекцію, дератизацію, дезінсекцію та інші протиепізоотичні заходи.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Попередньо готується база проходження навчальної практики, проводиться інструктаж здобувачів щодо мети, завдань і змісту навчальної практики. Також проводиться інструктаж з техніки безпеки та заходів особистої профілактики при роботі із тваринами. Навчальна практика проводиться на базі навчальної клініки факультету, зооветеринарної клініки НДЦ «Поділля» та інших базових господарствах, які відповідають вимогам щодо виконання програми навчальної практики.

КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Керівництво практикою проводять викладачі кафедри. Викладачі постійно слідкують за дотриманням техніки безпеки, надаючи здобувачам необхідні консультації. В організації та керуванні навчальною практикою за необхідності приймають участь і ветеринарні спеціалісти господарств. З ними погоджуються терміни проведення протиепізоотичних заходів.

1.ТЕМА: Техніка безпеки при роботі з тваринами. Ознайомлення з роботою ветеринарно-санітарних об'єктів господарства, методикою проведення дезінфекції, дезінсекції та дератизації, порядком проведення епізоотологічного обстеження та вивчення епізоотичної ситуації регіону за місцем проходження навчальної практики.

Мета: Провести інструктаж з техніки безпеки на робочому місці і опанувати правила роботи з тваринами. Ознайомитися з роботою ветеринарно-санітарних об'єктів господарства, опанувати методики проведення дезінфекції, дезінсекції та дератизації. Ознайомитися з порядком проведення епізоотологічного обстеження тваринницького господарства та оформлення документації при проведенні протиепізоотичних заходів.

Методичне забезпечення: Виробничо-господарська документація господарства, нормативно-правова документація (інструкції, настанови та ін.).

Місце проведення: Лабораторія епізоотології, навчальна клініка факультету, зооветеринарна клініка НДЦ «Поділля», тваринницький об'єкт.

Завдання 1. Опанувати правила з техніки безпеки при роботі з тваринами.

Техніка безпеки при роботі з тваринами

Робота з тваринами у ветеринарній практиці та навчальних умовах завжди пов'язана з певним ризиком для людини, адже тварини можуть проявляти непередбачувану поведінку, становити небезпеку через фізичну силу, укуси, удари, а також бути джерелом інфекційних та інвазійних хвороб. Тому кожен здобувач має засвоїти основні правила техніки безпеки, що забезпечують захист його здоров'я і життя, а також добробут тварин.

1. Загальні вимоги

- Перед початком навчальної практики здобувач повинен пройти інструктаж з техніки безпеки та підписати журнал ознайомлення.
- Забороняється працювати з тваринами у стані втоми, хвороби або під дією лікарських засобів.
- Необхідно мати спецодяг (халат, комбінезон, фартух), головний убір, гумові чоботи, за потреби – захисні рукавички, маску чи окуляри.

2. Біобезпека

- Завжди мити руки з милом після контакту з тваринами або біологічними матеріалами.
- Використовувати одноразові рукавички при роботі з виділеннями, кров'ю чи інфікованим матеріалом.
- Уникати травмування шкіри, бо через подряпини чи укуси легко передаються зоонози.
- Дотримуватись правил утилізації відходів і знезараження інструментів.

3. Поведінка при роботі з різними видами тварин

- *Велика рогата худоба, коні* – підходити спереду чи збоку так, щоб тварина бачила людину; уникати різких рухів і шуму; при фіксації користуватись спеціальними станками, путами, недоуздками.
- *Свині* – працювати лише в присутності кількох осіб, оскільки вони можуть бути агресивними; користуватись щитами, перегородками.
- *Собаки та коти* – застосовувати намордники, комір, мішок або спеціальні клітки для фіксації; пам'ятати про ризик укусів та подряпин.
- *Птиця* – брати обережно, тримаючи крила, щоб уникнути травмування як птиці, так і людини.

4. Фіксація тварин

- Використовувати лише перевірені та безпечні способи фіксації.
- Не допускати надмірного фізичного тиску, що може призвести до травми чи загибелі тварини.
- Працювати у парі чи групі під керівництвом викладача.

5. Невідкладна допомога

- При укусі або травмі – негайно звернутись до викладача чи керівника практики, обробити рану антисептиком, при потребі пройти медичний огляд.
- При контакті з підозрілими на інфекцію тваринами – дотримуватись карантинних заходів та повідомити викладача.

Впевнене, спокійне й лагідне поводження із тваринами дозволяє виконувати більшість маніпуляцій. Не слід крадькома підходити до тварини,

оскільки це її лякає й викликає занепокоєння. Тварину окликом попереджають про присутність і чекають поки вона заспокоїться, погладжуючи у цей час велику рогату худобу в ділянці міжщелепового простору; коней - під гривною, або ж в ділянці лопатки чи крупа; свиней і собак - у будь-яких ділянках тіла; кішок - між вухами й по спині.

При роботі з тваринами неприпустимі грубі окрики і різкі рухи чи побої тварини. Небезпечно присідати чи опускатися на коліно біля великої тварини, оскільки вона може придавити, раптово кинувшись на землю, наприклад, коні при коліках, велика рогата худоба при травматичному перикардиті. Не слід, несподівано для тварини, торкатися будь-якої частини її тіла, особливо в ділянці паху чи тазових кінцівок. Це може спричинити переляк чи неспокій у тварини і викликати у неї захисну реакцію. Потрібно працювати так, щоб тварина бачила й відчувала всі рухи, це застереже її захисну реакцію.

Фахівець, як правило, самостійно обирає безпечний та ефективний спосіб фіксації тварини з урахуванням характеру й тривалості майбутньої процедури. Перевагу надають найбільш зручному і гуманному методу.

Засвоєння правил техніки безпеки є обов'язковою умовою підготовки ветеринарного спеціаліста. Вони захищають не лише життя і здоров'я людей, а й забезпечують гуманне ставлення до тварин, що відповідає сучасним вимогам ветеринарної медицини.

Завдання 2. Провести епізоотологічне обстеження тваринницького господарства та ознайомитися з роботою ветеринарно-санітарних об'єктів господарства.

Порядок проведення

1. Ознайомити здобувачів з метою проведення епізоотологічного обстеження тваринницького господарства.

2. Провести епізоотологічне обстеження тваринницької ферми, ознайомитись з структурою та роботою ветеринарно-санітарних об'єктів.

3. Оформити відповідну документацію при проведенні епізоотичного обстеження господарства (Додаток 1).

Матеріали і методичне забезпечення: Схема епізоотологічного обстеження тваринницького господарства і зразки актів, які складаються в господарстві при проведенні епізоотичного обстеження та протиепізоотичних заходів.

Порядок проведення епізоотологічного обстеження тваринницьких господарств.

Епізоотологічне обстеження має на меті визначити, чи благополучне певне господарство щодо заразних захворювань сільськогосподарських тварин і птиці, а також з'ясувати ветеринарно-санітарний стан господарства.

Результати епізоотологічного обстеження тваринницького господарства оформляють відповідним актом. В акті подаються також загальні висновки щодо обстеження господарства і конкретні рекомендації. Складають його в двох примірниках з яких один залишається у господарстві, а другий зберігається у справах ветеринарного спеціаліста господарства чи ветеринарної установи, представник якої здійснював епізоотологічне обстеження.

Обстеження проводять у тваринницьких господарствах за певним планом працівники ветеринарних пунктів, ветеринарних дільниць, станцій по боротьбі з хворобами тварин та головні ветеринарні лікарі районів. На підставі обстеження господарств складають плани і здійснюють необхідні ветеринарні заходи, спрямовані на запобігання заразним захворюванням тварин, в разі наявності їх – на негайну і повну ліквідацію їх. Епізоотологічне обстеження господарства проводиться за таким планом:

Методика проведення епізоотологічного обстеження тваринницького господарства

Загальні дані про тваринницьке господарство. Назва господарства. Місце розташування його та адреса. Зона розташування господарства (Степ, Лісостеп, Полісся та ін.). Наявність природних водойм (річок, ставів, озер) поблизу господарства.

Дані про тварин. Вид і кількість тварин за віком та статтю.

Породність тварин. Доморощені чи куплені тварини, якщо куплені – зазначити, де, коли та скільки голів. Вгодованість тварин (вище середня, середня, нижче середня та виснажені). Характер експлуатації.

Стан тваринницьких приміщень. Характер будівель(цегляні, кам'яні, дерев'яні, глинобитні, саманні, шлакобетонні, збірних конструкцій та ін.).

Температурний режим повітря в приміщеннях(середня добова температура повітря та її коливання). Відносна вологість повітря в приміщеннях та її коливання. Система вентиляції приміщень та її ефективність.

Площа освітлення приміщень, напрям вікон та дверей. Площа приміщень у розрахунку на одну голову (за видами і віковими групами тварин).

Характеристика підлог, проходів, годівниць. Забезпечення тварин підстилкою та її якість.

Умови утримання тварин. Повноцінність кормів (білкове співвідношення, наявність вітамінів і мінеральних речовин). Спосіб підготовки і згодовування кормів. Якість кормів (особливу увагу слід звернути на корми тваринного походження).

Стан пасовищ. Характер і розташування пасовищ (луки, заплавні луки, рівнина, гори, ліс тощо).

Віддаленість пасовищ від населених пунктів.

Благополучність пасовищ в епізоотологічному відношенні.

Використання пасовищ в минулому і тепер (чи паслись на них тварини, які саме та їх благополучність щодо заразних захворювань).

Водопій тварин. Джерела води(колодязь, річка, став, водопровідна мережа та ін.). Способи напування тварин(індивідуальне – автонапувалки, групове – корита та ін.). Якість води.

Ветеринарно-санітарний стан господарства. Частота та якість механічного очищення тваринницьких приміщень, прибирання, зберігання, знезараження та використання гною і гноївки.

Коли проводилась у господарстві профілактична дезінфекція, якими дезінфекційними речовинами, концентрація та витрачання їх на 1 м² площі.

Способи знищення трупів тварин у господарстві.

Чи проводився у господарстві вимушений забій тварин, якщо проводився, то де, і чи відповідають місця забою ветеринарно-санітарним вимогам.

Використання в господарстві м'яса вимушеного забою тварин та відходів тваринного походження. Чи є в господарстві ізолятор для тварин і чи відповідає він ветеринарно-санітарним вимогам.

Розташування навколо господарства ветеринарно-санітарних об'єктів (скотомогильників, утилізаційних пунктів, біотермічних ям, скотозабійних пунктів, боєнь, м'ясокомбінатів, складів зберігання та підприємств обробки сировини тваринного походження), їх ветеринарно-санітарний стан та відповідність своєму призначенню.

Епізоотичний стан господарства в минулому і на момент обстеження. Чи спостерігались раніше в господарстві випадки заразних захворювань тварин і птиці, коли та які саме (показати динаміку захворювання, загибелі та вимушеного забою за видами тварин за кілька років окремо).

Чи проводились у господарстві в минулому профілактичні або вимушені щеплення тваринам, коли, ким зроблені та проти яких захворювань.

Які заразні хвороби тварин чи птиці є в господарстві тепер.

Ким та якими методами встановлений діагноз.

Перебіг захворювання.

Динаміка захворювань, загибелі та вимушеного забою тварин по днях.

Показати рух захворювання тварин в господарстві, населеному пункті додати схематичний план).

Джерело інфекції та причини поширення її в господарстві.

Фактори зовнішнього оточення, які впливали на ослаблення загальної резистентності (стійкості) організму тварин та сприяли поширенню інфекції в господарстві.

Стан щеплення тваринам у господарстві. Зазначити вид та кількість тварин, яким зробили щеплення, назву біопрепаратів, що застосовувались, метод та ефективність щеплення.

Поточна дезінфекція в господарстві. Зазначити частоту проведення, назву дезінфекційних речовин, концентрацію розчинів та витрачання їх на 1 м² площі.

Лікування хворих тварин та його ефективність.

Чи благополучні щодо заразних захворювань тварин сусідні населені пункти та коротка епізоотологічна характеристика їх.

Загальні висновки. На підставі фактичних матеріалів епізоотологічного обстеження господарства ветеринарний спеціаліст або комісія, яка здійснювала обстеження, дають відповідні висновки про причини виникнення і поширення в господарстві того чи іншого заразного захворювання тварин.

Рекомендації. Виходячи з епізоотичної ситуації, що склалася в господарстві, ветеринарний спеціаліст або комісія розробляють план ветеринарних заходів, спрямованих на локалізацію і повну ліквідацію виявленого заразного захворювання тварин чи птиці в господарстві. При складанні цього плану беруть за основу діючу інструкцію чи настанову щодо боротьби з тим чи іншим інфекційним захворюванням тварин і птиці з урахуванням передового досвіду ветеринарної практики та найновіших досягнень ветеринарної науки в цій галузі.

Оформлення документації при проведенні протиепізоотичних заходів.

Порядок складання актів. Робота спеціалістів ветеринарної медицини щодо проведення ветеринарних заходів у підсобних господарствах, підприємствах та населених пунктах оформляється відповідним документом – актом.

Акт – це важливий юридичний документ, що відображає характер виконавчих робіт, зроблених висновків, накреслених практичних пропозицій, спрямованих на охорону тварин і птиці від заразних захворювань та найшвидшу локалізацію і повну ліквідацію їх у господарстві й населеному пункті в разі виникнення.

Акти складаються в разі проведення в господарствах і населених пунктах таких заходів: діагностичних досліджень тварин на сеп, туберкульоз, бруцельоз

та інші захворювання; профілактичних і вимушених щеплень сільськогосподарським тваринам проти інфекційних захворювань – бешихи, чуми і сальмонельозу свиней, сибірки сільськогосподарських тварин, емфізематозного карбункулу великої рогатої худоби, віспи овець, Ньюкаслської хвороби тощо, ветеринарно-санітарних заходів – дезінфекції тваринницьких приміщень, обстеження скотомогильників, біотермічних ям, ветеринарно-санітарних заходів, пасовищ, водойм, складів зберігання та підприємств для обробки сировини тваринного походження, скотозабійних пунктів, боєнь, м'ясокомбінатів та інших епізоотологічних обстежень тваринницьких господарств; при складанні висновків на знищення, вибракування та вимушений забій сільськогосподарських тварин і птиці, а також при інших ветеринарних заходах.

Акт епізоотологічного обстеження господарства (ферми) складають на основі повного епізоотологічного обстеження. Його пишуть у довільній формі, але з дотриманням послідовності викладу результатів обстеження, згідно з наведеною нижче схемою, яка, безумовно, не є догмою й у певних, конкретних умовах деякі питання, що не мають особливої ваги, в акті можуть не висвітлюватися, й навпаки, важливі, але невраховані схемою – необхідно включити до акта. Проводячи обстеження спеціалісти звертають увагу на такі основні питання: загальну характеристику господарства; дані про кількість і види тварин; стан тваринницьких приміщень; умови утримання і годівлі тварин; наявність кровосисних комах, гризунів, кліщів; стан пасовищ; водопій тварин; порядок комплектування господарства тваринами; епізоотичний та ветеринарно-санітарний стан господарства; благополуччя щодо інфекційних захворювань тварин сусідніх господарств і населених пунктів; епізоотичний та ветеринарно-санітарний стан різних ветеринарних об'єктів, розміщених навколо тваринницького господарства; можливий контакт тварин з дикими тваринами та ін. Результати епізоотологічного обстеження тваринницького господарства оформляють відповідним актом у трьох примірниках. Один із них залишається у господарстві, а інші зберігаються у справах ветеринарної установи,

представник якої проводив епізоотологічне обстеження: При обстеженні необхідно:

1. Дати загальну характеристику господарства та вказати його напрям і основні виробничі показники.

2. Зазначити кількість тварин за видами, віком, статтю, вгодованістю, породністю; характер використання. Вказати доморощені чи куплені тварини, якщо куплені, то які саме, де й коли.

3. Вказати відомості про тваринницькі приміщення та їх стан, площу і об'єм приміщень на одну голову по видах та вікових групах тварин, систему вентиляції та її ефективність, освітлення. Дати характеристику підлогам, годівницям, проходам, підстилці.

4. Охарактеризувати утримання різних видів і вікових груп тварин.

5. Дослідити наявність в тваринницьких приміщеннях аміаку, сірководню, вуглекислоти, обсіменіння мікроорганізмами (кількість в 1 м³ повітря), кровосисних комах, членистоногих та гризунів.

6. З'ясувати питання годівлі тварин. Раціон. Повноцінність кормів (білкове співвідношення, наявність вітамінів, мінеральних речовин). Спосіб підготовки і згодовування кормів, їх якість.

7. Зазначити водопій тварин. Вказати джерела водопостачання (водопровід, колодязь, став, річка та ін.), способи напування тварин, якість води, благополуччя їх в епізоотичному відношенні.

8. Дати характеристику пасовищ (луки, заплавні луки, рівнина, гори, ліс, чагарник тощо). Віддаленість пасовищ від населених пунктів, проїзних доріг. Використання пасовищ у минулому і тепер, особливо для санітарних груп тварин, благополуччя в епізоотологічному відношенні, наявність диких тварин.

9. З'ясувати порядок комплектування господарства тваринами, зв'язок з іншими господарствами і населеними пунктами та зазначити їх благополуччя щодо інфекційних захворювань.

10. Описати епізоотичний стан тваринницького господарства в минулому і на даний час. Зазначити, чи спостерігалися раніше випадки інфекційних

захворювань тварин і птиці, коли і які саме, ступінь їх поширення по окремих видах і вікових групах тварин за останні роки. Які інфекційні захворювання тварин і птиці реєструють на даний час, ступінь їх поширення в господарстві (динаміка), джерела інфекції. Ким та яким методом встановлено діагноз. Які заходи, проведено в господарстві, щодо ліквідації захворювання (карантинування, ізоляція, лікування, щеплення, дезінфекція, тощо) та їх ефективність.

11. Наявність плану протиепізоотичних заходів і його фактичне виконання (діагностичні дослідження тварин і їх результати, методи діагностики, терміни проведення вакцинацій і інших профілактичних обробок тварин, їх результати).

12. Захворювання й загибель худоби у приватному секторі.

13. Охарактеризувати ветеринарно-санітарний стан розташованих навколо тваринницького господарства біотермічних ям, скотомогильників, утилізаційних, забійних пунктів, босень, м'ясокомбінатів, складів для зберігання та підприємств по переробці сировини тваринного походження.

14. З'ясувати ветеринарно-санітарний стан господарства. Зазначити, як часто проводять механічне очищення тваринницьких приміщень та його якість. Вказати методи та способи дезінфекції (коли, якими дезінфекційними розчинами, їх концентрація та витрати на 1 м² знезараженої площі, фактична наявність документів, що це засвідчують).

15. Укомплектованість ферми обслуговуючим персоналом і забезпеченість його спецодягом і взуттям. Стан здоров'я працівників (дата останнього медогляду).

16. Кількість і кваліфікація зооветеринарних фахівців.

Загальні висновки. На основі фактичних матеріалів епізоотологічного обстеження тваринницького господарства, викладених в акті, зробити висновки про виникнення і поширення того чи іншого інфекційного захворювання тварин (птиці) та його епізоотичний і ветеринарно-санітарний стан; відповідність умов утримання і годівлі тварин сучасним вимогам.

Рекомендації. Виходячи з конкретної епізоотологічної ситуації, що склалася в господарстві, розробити план ветеринарних заходів, спрямованих на оздоровлення тваринницького господарства. План складають відповідно діючих інструкцій, враховуючи при цьому передовий досвід ветеринарної практики та найновіші досягнення науки в галузі ветеринарної медицини.

Контрольні питання:

1. Які основні вимоги техніки безпеки необхідно дотримувати при роботі з тваринами різних видів у господарстві?
2. Яке призначення мають ветеринарно-санітарні об'єкти господарства?
3. У чому полягає методика та послідовність проведення дезінфекції, дезінсекції й дератизації у тваринницьких приміщеннях?
4. Які етапи включає епізоотологічне обстеження господарства і яку інформацію необхідно зібрати для оцінки епізоотичної ситуації регіону?
5. Які заходи безпеки слід забезпечити при роботі з дезінфікуючими та отруйними препаратами під час проведення профілактичних обробок?

2.ТЕМА: Ознайомлення з методами фіксації і оволодіння технікою взяття крові у різних видів тварин. Ознайомлення з основними правилами відбору та відправки патматеріалу для лабораторних досліджень.

Мета: Набути практичних навичок з безпечної фіксації тварин, відбору крові для діагностичних досліджень та засвоїти основні вимоги до відбору і транспортування патологічного матеріалу.

Обладнання, матеріали, методичне забезпечення: Прилади та голки для взяття проб крові, одноразові шприци на 2, 5, 10 мл (пробірки з ватним чи паперовими пробками), ножиці Купера, стерилізатор, пінцет, скальпель, петлі дротяні, що не окисляються, макропіпетки на 1,5 і 10 мл, спринцівки грушоподібні з гумовим кінцем, спиртівки, настойка йоду, 70⁰ етиловий спирт, кислота борна, фільтрувальний папір, штативи, тара для транспортування проб крові чи дерев'яний ящик з пакувальним матеріалом, гумові джгутики та маркер. Сільськогосподарські тварини і птиця, зразки супровідних документів.

Місце проведення: навчальна клініка факультету, зооветеринарна клініка НДЦ «Поділля», тваринницький об'єкт.

Завдання:

1. Ознайомити здобувачів з методами фіксації різних видів тварин.
2. Відпрацювати техніку взяття крові з урахуванням фізіологічних особливостей тварин.
3. Засвоїти правила асептики та антисептики під час маніпуляцій.
4. Вивчити порядок відбору, маркування та відправки патологічного матеріалу у лабораторію.

1. Методи фіксації тварин:

Фіксація тварин є обов'язковою передумовою виконання будь-яких діагностичних чи лікувальних процедур. Вона проводиться з метою:

- забезпечення безпеки персоналу;
- запобігання травмуванню тварини;

- створення умов для точного і безпечного виконання маніпуляцій.

Основні способи:

- *Велика рогата худоба* – використання станків, недоузdkів, фіксація голови та тулуба.
- *Коні* – недоуздок, повід, закрутка на верхню губу, станок.
- *Свині* – фіксація петлею за щелепу, щити, спеціальні клітки.
- *Собаки та коти* – намордники, фіксуючі мішки, рушники, клітки-захвати.
- *Птиця* – утримання за крила та ноги з метою запобігання травмуванню.

2. Техніка взяття крові:

Відбір крові проводять із суворим дотриманням стерильності.

- *ВРХ* – яремна та хвостова вени; у молодняка – вени голови.
- *Коні* – яремна вена.
- *Свині* – вушні та яремні вени.
- *Собаки* – яремна, плечова, стегнова вени.
- *Коти* – яремна, стегнова, підшкірна вена передньої кінцівки.
- *Птиця* – підкрилові, яремні вени; у дрібних особин – серце (в умовах досліду).

Після відбору місце пункції обробляють антисептиком, а зразки крові маркують відповідно до вимог.

3. Відбір патологічного матеріалу:

Для лабораторних досліджень відбирають:

- кров, сечу, молоко, фекалії, виділення зі слизових оболонок;
- шматочки органів і тканин;
- патологічні виділення та ексудати.

Основні вимоги:

- стерильність відбору;
- достатня кількість зразка;

- використання герметичного посуду;
- уникнення пересихання і стороннього забруднення;
- маркування зразків (вид тварини, дата, місце відбору, П.І.Б. виконавця).

4. Відправка матеріалу:

- транспортування у щільно закритій тарі;
- використання холодильників чи контейнерів із охолоджувачами;
- позначка на упаковці «Біологічний матеріал»;
- супровідний документ із зазначенням діагностичного припущення, даних про тварину, господарство та дослідника.

Опанування методів фіксації та техніки взяття крові є необхідною складовою професійної підготовки майбутнього ветеринарного лікаря. Дотримання правил відбору та транспортування патологічного матеріалу забезпечує достовірність лабораторних досліджень, а також безпеку людей і тварин.

Контрольні питання:

1. Які основні способи фіксації застосовуються при роботі з різними видами тварин і з якою метою вони проводяться?
2. З яких ділянок тіла здійснюють взяття крові у великої рогатої худоби, свиней, дрібної рогатої худоби, коней, собак і птиці?
3. Які вимоги висуваються до посуду, інструментів та умов при відборі крові для лабораторних досліджень?
4. Який порядок відбору, маркування, консервування та транспортування патматеріалу у ветеринарну лабораторію?
5. Яких правил техніки безпеки необхідно дотримуватись при фіксації тварин, взятті крові та роботі з біологічними матеріалами?

3.ТЕМА: Організація масових алергічних діагностичних досліджень різних видів тварин та птиці.

Мета заняття: Закріпити знання здобувачів щодо організації, методики проведення та оцінки результатів масових алергічних діагностичних досліджень тварин і птиці; сформувати практичні навички підготовки до алергічних проб, техніки введення алергенів і реєстрації реакції.

Обладнання, матеріали, методичне забезпечення: безголкові ін'єктори, шприци, голки № 28-32 для внутрішньошкірної ін'єкції, очні піпетки, кутиметри, пінцет, ППД туберкулін для ссавців, ППД туберкулін для птиці, алерген із атипових мікобактерій (ААМ), малеїн, бруцелін, 70⁰ етиловий спирт, вата, зразки актів на проведення алергічної діагностики.

Місце проведення: навчальна клініка факультету, зооветеринарна клініка НДЦ «Поділля», тваринницький об'єкт.

Завдання:

- 1.Ознайомитися з видами та властивостями алергенів, що застосовуються у ветеринарній діагностиці.
2. Вивчити порядок підготовки тварин до алергічних досліджень.
- 3.Засвоїти техніку проведення алергічних проб різних типів (шкірні, кон'юнктивальні, внутрішньошкірні, підшкірні тощо).
- 4.Навчитися вести облік, оцінювати та оформляти результати алергічних діагностичних досліджень.
- 5.З'ясувати організаційні особливості проведення масових досліджень у господарствах різних форм власності.

Короткі теоретичні відомості:

Алергічна діагностика у ветеринарній медицині базується на специфічній реакції гіперчутливості сповільненого типу, що виникає у сенсibilізованого організму у відповідь на введення алергену.

Основним діагностичним матеріалом є **алергени** — стандартизовані препарати, виготовлені з антигенного матеріалу збудника інфекційної хвороби (туберкулін, малейн, бруцелін, орнітозний, лептоспірозний алергени тощо).

Алергічні дослідження мають важливе значення для:

- раннього виявлення латентно інфікованих тварин;
- проведення епізоотологічного моніторингу;
- контролю ефективності протиепізоотичних заходів.

Масові алергічні обстеження організовують згідно з планом профілактичних заходів господарства або за епізоотичними показами. Дослідження проводять групами за видами тварин, з урахуванням віку, фізіологічного стану та умов утримання.

Реакцію оцінюють через певний проміжок часу (залежно від виду алергену) за місцевими або загальними проявами (припухлість, гіперемія, болючість, зміна температури тіла тощо).

1. Основні алергени:

- туберкулін (для великої рогатої худоби, коней, свиней, птиці);
- бруцелін (для ВРХ, овець, кіз, свиней);
- малейновий алерген (для коней);
- інші специфічні алергени.

2. Організація масових досліджень:

- Дослідження проводяться згідно з планом ветеринарно-санітарних заходів у господарствах.
- Перед початком робіт складають графік обстеження, визначають кількість тварин і місце їх утримання.
- До досліджень допускаються тільки клінічно здорові тварини.

- Ведеться спеціальна документація (журнал обліку, форми протоколів).

3. Техніка проведення алергічних проб:

- *Внутрішньошкірна проба (туберкулінізація):*
 - у ВРХ – вводять туберкулін у шкіру середньої третини шиї;
 - у коней – у нижню повіку чи шию;
 - у свиней – у шкіру під вухом;
 - у птиці – в ділянку гребеня або сережок.
- *Кон'юнктивальна проба:* закрапування алергену в кон'юнктивальний мішок.
- *Підшкірна проба:* рідше застосовується, залежно від виду алергену.

4. Облік та оцінка результатів:

- Оцінку проводять через 24, 48 і 72 години після введення алергену.
- Враховують місцеву реакцію (набряк, ущільнення, гіперемія), загальні клінічні ознаки (підвищення температури, пригнічення).
- Результати заносять у відповідні форми обліку.

5. Біобезпека:

- Усі маніпуляції виконуються з дотриманням правил асептики.
- Використані інструменти підлягають знезараженню.
- Зберігання і транспортування алергенів здійснюється відповідно до інструкцій.

Оцінку та врахування реакцій на туберкулін та ААМ проводять у великої рогатої худоби через 48 год., у курей — через 30-36 год. після ін'єкції алергенів. За реакцію вважають набряк на місці введення препарату, який відчувається при пальпації, незалежно від його характеру: консистенції, температури, болючості, що також береться до уваги.

При врахуванні реакції у кожної досліджуваної тварини пальпують місце введення туберкуліну. Якщо в місці його ін'єкції знаходять набряк, у цієї тварини пальпують місце введення ААМ. Потім одночасною пальпацією місць

введення алергенів у тварин визначають ступінь прояву реакції на туберкулін в порівнянні з реакцією на ААМ (для виключення сумніву при порівнянні реакцій користуються пружинним кутиметром). Більш виражену реакцію на туберкулін по величині набряку при менш вираженій або відсутній реакції на ААМ позначають знаком «+» (плюс), менш виражену реакцію на туберкулін — знаком «-» (мінус), при однакових реакціях - знаком «=» (дорівнює). Тварин, які не реагують на туберкулін, не включають у відомість врахування симультанної проби, незалежно від наявності реакції на ААМ, але в списки досліджених тварин вносять.

Табл. 1. Відомість обліку симультанної проби

Загальна кількість досліджених тварин	Номер або кличка тварини, яка реагує на туберкулін	Інтенсивність реакції (мм)		Більша (+), менша (-) або дорівнює (=), реакція на туберкулін у порівнянні з реакцією на КАМ
		ППД	ААМ	
1	2	3	4	5

Табл. 2. Визначення достовірності різниці реакцій на туберкулін та ААМ

Показник А	Показник Б	Показник А	Показник Б
Загальна кількість тварин, які реагували на туберкулін з Оцінкою реакції «+» Та «-»	Мінімум тварин з більшою (+) або меншою (-) інтенсивністю реакції на туберкулін, при якій різниця у реакціях достовірна	Загальна кількість тварин, що реагували на туберкулін з оцінкою реакції «+» та «-»	Мінімум тварин з більшою (+) або меншою (-) інтенсивністю реакції на туберкулін, при якій різниця у реакціях достовірна
1	2	3	4

Результати оцінки реакції на туберкулін в порівнянні з реакцією на ААМ у знаках («+», «—», «=») записують у відомість обліку симультанної проби та за допомогою табл. 61 визначають достовірність різниці в інтенсивності реакції у тварин та ААМ в цілому по групі. По відомості підраховують загальну кількість тварин, що реагують на туберкулін з оцінкою «+» та «—» (тварин, що реагували на алерген однаково, не враховують), і таким чином визначають показник А (табл. 2). Потім підраховують окремо кількість знаків «+» та знаків «—» і за табл. 1 порівнюють результати з показником Б, що відповідає встановленому показникові А.

Якщо кількість знаків «+» дорівнює або більша показника Б, а також, якщо при проведенні проби взагалі не виявлено тварин, що реагують на КАМ, то це означає, що реакції на туберкулін виражені достовірно інтенсивніше, ніж на КАМ і вказують на зараження тварин збудником туберкульозу (ссавців - мікобактеріями туберкульозу бичачого та людського видів, птахів - пташиного виду).

Застереження Якщо кількість знаків «-» однакова або більша за показник Б, це означає, що у тварин реакції достовірно виражені на ААМ.

При наявності в алергені сторонніх домішок, плісняви, пластифікаторів, що не розбиваються при струшуванні, при порушенні щільності закупорки флаконів, відсутності етикетки, а також *при невикористанні препарату в день відкриття флакону*, його бракують. Не використаний у день відкриття флакона препарат знешкоджують.

Очна малеїнова проба. Перед проведенням дослідження тварини повинні бути звільнені від фізичного навантаження і утримуватися на прив'язі. Дослідним тваринам наносять 3-4 краплі малеїну за допомогою очної піпетки на кон'юнктиву одного ока при відтягнутій нижній повіці. Реакцію враховують через 3, 6, 12 і 24 години оглядом слизової оболонки ока. Позитивна реакція характеризується тривалою або короткочасною гіперемією з набряком кон'юнктиви різного ступеня з гнійним витіканням із внутрішнього кута ока, або накопиченням гною у кон'юнктивальному мішку. Реакцію вважають

негативною при відсутності будь-яких змін, або при слабкому почервонінні кон'юнктиви і слъзотечі. Тваринам, які не прореагували на першу аплікацію алергену, препарат через 5—6 діб наносять повторно у тій же дозі на кон'юнктиву того ж ока.

Реакції. Враховують за вищевказаною методикою.

Підшкірна малеїнова проба. Застосовують не раніше, ніж через 1,5 міс. після попередньої підшкірної проби. Перед її проведенням тварин витримують на прив'язі не менше доби й напувають підігрітою водою. У тварин вимірюють температуру тіла в 7-8, 14-15, 21-22 год. Малеїн тваринам вводять у ділянці підгруддя у кількості 1 мл. загальну температурну реакцію тіла й місцеву реакцію на місці введення алергену враховують через 6-8, 10-12, 20-24 і 30-36 год.

Позитивна реакція характеризується поступовим підвищенням температури до 39,6°C і вище та повільним її спадом з можливим слабким повторним підвищенням через 30-36 год., а також утворенням на місці введення малеїну запальної припухлості різного ступеня прояву. Реакція вважають **негативною** при нормальній температурі тіла або короткочасному її підвищенні до 39,5°C і відсутності змін на місці введення малеїну.

Дозування При очній малеїновій пробі 3-4 краплі. При підшкірній малеїновій пробі - 1 мл.

Протипоказання Дослідження у тварин, які мають кон'юнктивіти та інші захворювання очей, очну пробу не проводять.

Дослідження у тварин з короткочасним або тривалим підвищенням температури тіла до 39°C і вище підшкірну пробу не проводять.

Застереження Малеїн, що був заморожений, до застосування не придатний.

Реакцію на введення бруцеліну у овець і кіз оцінюють один раз через 42—48 год., у свиней - два рази через 24 год. та 48 год. оглядом, а коли неясно — пальпацією місця ін'єкції. Коли на місці введення препарату виявляють набряклість, реакцію вважають позитивною.

У разі неясно вираженої реакції пальпують місце введення препарату й порівнюють із шкірою іншого ока (або іншої під хвостової складки), а у свиней - з шкірою іншого вуха.

Якщо виявляють хоч би невелику різницю, реакцію вважають позитивною. При відсутності вказаних ознак реакції результат випробування вважають негативним. Реагуючих на бруцелін тварин мітять, вилучають з отари та ізолюють.

Зберігання. Бруцелін використовується протягом 18 міс. з дня виготовлення при умові зберігання його в темному сухому місці при 2... 5 °С (замороження не допускається) тварин, що не реагують на перше введення, при обліку реакції вводять через 42-48 год. повторно в тих же самих місцях і в тій же дозі.

Після повторного введення бруцеліну реакцію оцінюють через 24 год. При цьому всіх реагуючих овець і кіз також мітять та ізолюють.

Якщо при обліку реакції на перше введення алергену в отарі не буде виявлено реагуючих тварин, повторне введення не роблять.

Результати обстежень тварин бруцеліном оформлюють актом, який зберігають в господарстві. Копію акта направляють головному ветлікару району.

Застереження У тварин, що хворі на бруцельоз, на місці введення бруцеліну виникає загальна реакція у вигляді щільної або тістоподібної припухлості. Крім того, може розвинутися гіперемія, іноді крововиливи у вигляді темно-червоної плями по центру набряклості. У здорових тварин місцева реакція відсутня.

Бруцелін повинен бути використаний у день розкриття флакона.

Масові алергічні діагностичні дослідження є важливою складовою ветеринарно-санітарних заходів, спрямованих на виявлення та ліквідацію інфекційних хвороб тварин. Опанування методики їх проведення забезпечує майбутнім фахівцям практичні навички, необхідні для роботи у виробничих умовах.

Порядок виконання роботи:

1. Ознайомитися з інструкцією та правилами техніки безпеки при роботі з біологічними препаратами.
2. Підготувати робоче місце, перевірити справність шприців і наявність дезінфікуючих засобів.
3. Провести клінічний огляд тварин і відібрати клінічно здорових для дослідження.
4. Зазначити індивідуальні номери тварин, місце і дату проби у журналі обліку.
5. Провести введення алергену відповідно до виду тварин та встановленої методики (внутрішньошкірно, підшкірно тощо).
6. Через встановлений термін провести огляд місця ін'єкції та зареєструвати результати реакції.
7. Заповнити супровідну документацію і зробити висновок щодо результатів дослідження (Додаток 2).
8. Заповнити акт на проведене алергічне дослідження (Додаток 3).

Техніка безпеки:

- Дотримуватись правил асептики та антисептики.
- Роботу з алергенами проводити у захисних рукавичках, халаті та окулярах.
- Заборонено палити, приймати їжу та зберігати сторонні предмети у місці проведення дослідження.
- У разі потрапляння алергену на шкіру або слизові негайно промити великою кількістю води.

Контрольні питання:

1. У чому полягає принцип алергічної діагностики інфекційних хвороб тварин?
2. Які алергени застосовуються у ветеринарній практиці?

3. Які вимоги висуваються до тварин перед проведенням алергічних проб?
4. Опишіть техніку проведення туберкулізації великої рогатої худоби.
5. Як оцінюються результати алергічних проб і які заходи вживають при виявленні позитивних реакцій?

4.ТЕМА: Проведення профілактичної імунізації проти інфекційних захворювань.

Мета: Закріпити теоретичні знання здобувачів щодо принципів активної та пасивної імунізації тварин, видів вакцин та особливостей їх застосування. Сформувати практичні навички організації і проведення профілактичних щеплень тварин у господарстві, дотримання правил біобезпеки, ведення відповідної документації та оцінки ефективності імунізації.

Обладнання, матеріали, методичне забезпечення: Шприци різних систем і ємкостей, одноразові шприци з голками, багаторазові шприци, голки ін'єкційні різних розмірів, стерилізатори, пінцети, корнцанг, 70⁰ етиловий спирт, вата, акти на проведення профілактичних щеплень, плани профілактичних заходів.

Місце проведення: навчальна клініка факультету, зооветеринарна клініка НДЦ «Поділля», тваринницький об'єкт.

Завдання:

- 1.Ознайомитись з видами імунобіологічних препаратів, які застосовуються для профілактики інфекційних хвороб тварин.
2. Вивчити вимоги до зберігання, транспортування та підготовки вакцин перед використанням.
3. Оволодіти технікою вакцинації різних видів тварин відповідно до інструкцій.
4. Навчитися складати план профілактичної імунізації у господарстві.

5. Вести облік та оформляти результати проведених щеплень.

Короткі теоретичні відомості:

Профілактична імунізація — це комплекс організаційних і практичних заходів, спрямованих на створення в тварин специфічного імунітету до певних інфекційних агентів.

Розрізняють два основні типи імунізації:

- **активна** — введення вакцин, які стимулюють вироблення власних антитіл;
- **пасивна** — введення готових антитіл (сироватки, імуноглобуліни).

Основними вимогами до проведення вакцинації є:

- використання лише зареєстрованих імунобіологічних препаратів;
- дотримання умов холодового ланцюга під час транспортування і зберігання;
- щеплення тільки клінічно здорових тварин;
- застосування стерильного інструментарію та суворе дотримання правил асептики;
- фіксація даних про вакцинацію у відповідних журналах чи ветеринарних паспортах.

При масовій вакцинації важливим етапом є організація роботи: розподіл тварин на групи, визначення доз, шляхів введення (підшкірно, внутрішньом'язово, перорально, інтраназально тощо) та інтервалів ревакцинації.

Після імунізації необхідно спостерігати за станом тварин, відмічати можливі реакції (місцеві або загальні) та при необхідності проводити симптоматичне лікування.

Техніка безпеки:

- При роботі з вакцинами дотримуватись правил асептики та антисептики.

- Користуватись індивідуальними засобами захисту (рукавички, халат, окуляри).
- Не допускати пошкодження ампул і флаконів з препаратами.
- Заборонено палити, приймати їжу чи напої у місці вакцинації.
- У разі потрапляння вакцини на шкіру чи слизові негайно промити великою кількістю води.

Порядок виконання роботи:

1. Ознайомитись з планом профілактичних щеплень у господарстві.
2. Перевірити умови зберігання вакцин та терміни їх придатності.
3. Підготувати робоче місце, необхідний інвентар і засоби дезінфекції.
4. Провести клінічний огляд тварин, допустити до вакцинації лише здорових.
5. Виконати вакцинацію відповідно до виду тварин, дози та способу введення препарату.
6. Зробити відповідні записи у журналі обліку профілактичних щеплень або ветеринарному паспорті.
7. Провести заключну дезінфекцію місця роботи та інструментів.
8. Скласти акт на проведене профілактичне щеплення (Додаток 4).
9. Скласти акт на проведення дезінфекції (Додаток 5).

Контрольні питання:

1. Які види імунізації застосовуються у ветеринарній практиці та в чому їх відмінність?
2. Які основні вимоги висуваються до вакцинації тварин?
3. Назвіть основні способи введення вакцин і наведіть приклади препаратів для різних видів тварин.

4. Які правила зберігання і транспортування імунобіологічних препаратів необхідно дотримуватись?

5. Як оформлюють документацію про проведення профілактичних щеплень у господарстві?

5.ТЕМА: Ознайомлення з порядком роботи та документацією державних установ ветеринарної медицини Кам'янець-Подільського району.

Мета: Набути знань про організаційну структуру, функції та напрями діяльності державних установ ветеринарної медицини району; ознайомитись із системою ведення службової документації, порядком оформлення звітності та взаємодії між підрозділами ветеринарної служби.

Матеріали, методичне забезпечення: документація обліку та ветеринарної звітності державних установ ветеринарної медицини.

Місце проведення: зооветеринарна клініка НДЦ «Поділля», державні установи ветеринарної медицини району.

Завдання:

1. Ознайомитись із структурою та основними завданнями Кам'янець-Подільського районного управління Головного управління Держпротспоживслужби в Хмельницькій області та Кам'янець-Подільської дільничної лікарні ветеринарної медицини ХОДЛВМ.
2. Вивчити порядок організації роботи ветеринарних лікарень, дільниць, лабораторій та пунктів у Кам'янець-Подільському районі.
3. Розглянути види документації, які ведуться у державних установах ветеринарної медицини (журнали обліку, звіти, акти, протоколи тощо).
4. Ознайомитись із системою контролю епізоотичної ситуації, збору та аналізу інформації щодо інфекційних захворювань тварин.
5. Навчитися правильно оформляти основні документи (ветеринарні свідоцтва, довідки, акти обстеження, звіти тощо).

Короткі теоретичні відомості:

Державна ветеринарна служба є складовою системи забезпечення епізоотичного благополуччя територій України. Її діяльність регламентується Законом України «Про ветеринарну медицину», наказами та інструкціями Держпродспоживслужби України.

До основних функцій державних установ ветеринарної медицини району належать:

- контроль епізоотичної ситуації та організація протиепізоотичних заходів;
- координація роботи підпорядкованих установ ветеринарної медицини господарств усіх форм власності;
- лабораторна діагностика інфекційних і паразитарних хвороб;
- санітарно-ветеринарний контроль на ринках, м'ясопереробних підприємствах, бойнях, у пунктах збору молока тощо;
- облік, звітність і моніторинг за виконанням ветеринарних заходів;
- видача ветеринарних документів (ветеринарних свідоцтв, довідок, актів, протоколів, дозволів).

Документація ветеринарних установ ведеться у встановлених формах: журнали реєстрації хвороб тварин, обліку профілактичних щеплень, дезінфекцій, відбору проб, а також звітні форми щодо епізоотичної ситуації.

Особлива увага приділяється звітуванню перед регіональною (обласною) державною лікарнею ветеринарної медицини та перед Держпродспоживслужбою України про стан здоров'я тварин, результати лабораторних досліджень і проведення профілактичних заходів.

Порядок виконання роботи:

1. Ознайомитись із структурою та штатним розписом Кам'янець-Подільської дільничної лікарні ветеринарної медицини ХОДЛВМ.
2. Вивчити розподіл обов'язків між фахівцями (головний лікар, епізоотолог, лаборант, лікар ветеринарної дільниці тощо).

3. Розглянути на практиці ведення основної документації:

- журнал обліку захворювань;
- журнал обліку вакцинацій і дезінфекцій;
- акти епізоотологічного обстеження;
- форми звітів до обласної служби;
- бланки ветеринарних свідоцтв та довідок.

4. Ознайомитись із порядком взаємодії ветеринарних установ району з господарствами, фермерськими об'єднаннями, лабораторіями та органами місцевого самоврядування.

5. Скласти короткий звіт про відвідування установи із зазначенням структури, функцій, особливостей документаційного забезпечення та заходів із профілактики епізоотій у регіоні.

Техніка безпеки:

- Дотримуватись внутрішнього розпорядку установи.
- Під час роботи з документами і біоматеріалами користуватись лише дозволеними робочими місцями.
- Дотримуватись санітарно-гігієнічних вимог при відвідуванні лабораторних приміщень.
- Забороняється без дозволу брати документи, зразки матеріалів чи обладнання.

Контрольні питання:

1. Яка структура та основні завдання державної ветеринарної служби Кам'янець-Подільського району?
2. Які види документації ведуться у державних установах ветеринарної медицини?
3. Як здійснюється облік і звітність щодо епізоотичної ситуації району?
4. Які документи оформляються під час проведення епізоотологічного обстеження господарств?
5. Як організовується взаємодія між районною лікарнею ветеринарної медицини та підвідомчими ветеринарними пунктами?

6. Оцінювання результатів навчальної практики.

Згідно робочої програми дисципліни « Епізоотологія та інфекційні хвороби» навчальна практика входить в поточний контроль, в межах якого здобувач вищої освіти може набрати 60 балів. Навчальна практика оцінюється максимально в 5 балів. Оцінювання проводиться у тестовій формі. Після закінчення навчальної практики здобувачі виконують тестові завдання, кількість яких складає 50 питань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,1 бал. Кількість набраних балів підлягає округленню до цілого числа.

Критерії оцінювання тестового контролю знань після проходження навчальної практики

Кількість отриманих балів	Рівень	Критерії оцінювання
5	Високий	Здобувач вищої освіти дає 100-90 відсотків правильних відповідей на тестові завдання. Здобувач дуже добре володіє необхідними знаннями і практичними навиками.
4	Достатній	Здобувач вищої освіти дає 89-75 відсотків правильних відповідей на тестові завдання. Здобувач демонструє хороше засвоєння матеріалу, але з деякими незначними недоліками. Добре засвоїв основний матеріал для практичної підготовки, проте

		його знання можуть бути недостатньо глибокими.
3	Середній	Здобувач вищої освіти дає 74-67 відсотків правильних відповідей на тестові завдання. На цьому рівні здобувач володіє необхідним для практичної підготовки матеріалом на мінімально достатньому рівні.
2	Низький	Здобувач вищої освіти дає 66-60 відсотків правильних відповідей на тестові завдання. Здобувач володіє лише окремими елементами необхідного для практичної підготовки матеріалу.
0-1	Незадовільний	Здобувач вищої освіти дає 59-0 відсотків правильних відповідей на тестові завдання. На цьому рівні здобувач не засвоїв необхідний для практичної підготовки матеріал.

7. ТЕСТОВІ ПИТАННЯ:

1. Яка нормальна температура у великої рогатої худоби:

- а. 38-40°C
- б. 37,5-39,5°C
- в. 37,5-38,5°C
- г. 38,5-39,0°C

2. Яка нормальна температура у свиней:

- а. 38-40°C
- б. 37,5-39,5°C
- в. 37,5-38,5°C
- г. 38,5-39,0°C

3. Яка нормальна температура у коней:

- а. 38-40°C
- б. 37,5-39,5°C
- в. 37,5-38,5°C
- г. 38,5-39,0°C

4. Який алерген використовують для діагностики туберкульозу тварин?

- а. туберкулін
- б. малеїн
- в. бруцелін
- г. тулярин

5. В якому місці проводять вистигання та введення туберкуліну великій рогатій худобі?

- а. в передній третині шиї
- б. на межі передньої та середньої третини шиї
- в. в середній третині шиї
- г. в ділянці холки

6. Бугаям-плідникам туберкулін вводять:

- а. в передній третині шиї
- б. на межі передньої та середньої третини шиї

в. в середній третині шиї

г. в під хвостову складку

7. Офтальмопробу (очну туберкулінізацію) для алергічної діагностики туберкульозу великої рогатої худоби проводять:

а. як основний метод

б. як допоміжний метод

в. як метод симультанної діагностики

8. В якому місці вводять туберкулін свиням?

а. в передній третині шиї

б. на межі передньої та середньої третини шиї

в. в середній третині шиї

г. на зовнішній поверхні вуха на відстані 2см від його основи

9. Яким методом вводиться туберкулін при алергічній діагностиці туберкульозу?

а. на шкірно

б. під шкірно

в. внутрішньошкірно

г. інстиляційно (в кон'юнктивальний мішок ока)

10. Правильність введення туберкуліну при внутрішньо шкірному введенні характеризується:

а. утворенням невеликої припухлості з розміром горошини

б. відсутністю будь-яких змін

в. утворенням гарячої болючої припухлості

г. утворенням розлитого набряку

11. Позитивна алергічна реакція на малеїн (офтальмопроба) характеризується:

а. випадінням волосся

б. почервонінням та набряком повіки

в. гнійною ексудацією з ока

г. утворенням папул

12. В яких випадках забороняється проводити профілактичну вакцинацію?

- а. при наявності лихоманки
- б. при наявності клінічних ознак хвороби
- в. при відсутності будь-яких ознак захворювання
- г. при наявності септичного процесу в організмі

13. Зазначте біопрепарати, що використовують в разі виникнення поствакцинарних ускладнень:

- а. специфічна гіперімунна сироватка
- б. антибіотики
- в. пробіотики
- г. туберкулін

14. Оцінку та облік туберкулінової реакції у великої рогатої худоби проводять через:

- а. 48 годин
- б. 72 (± 4) години
- в. 56 годин
- г. 92 години

15. Оцінку та облік туберкулінової реакції у кіз, овець, свиней, собак, котів, хутрових звірів проводять через:

- а. 48 годин
- б. 72 (± 4) години
- в. 36 годин
- г. 30 годин

16. Позитивна алергічна реакція на туберкулін у великої рогатої худоби вважається при:

- а. утворенні набряку в місці ін'єкції та потовщенні шкірної складки на 3 мм і більше
- б. утворенні набряку в місці ін'єкції та потовщенні шкірної складки на 2 мм
- в. утворенні набряку в місці ін'єкції та потовщенні шкірної складки на

7 мм

г. при підвищенні температури

17. Оцінку та облік реакції при проведенні малейнізації (офтальмопроби) коней проводять:

а. через кожну годину

б. через кожні 2 години

в. через кожні 3 години

г. через кожних 4 години

18. Замір товщини шкірної складки при проведенні туберкулізації великої рогатої худоби проводять за допомогою:

а. лінійки

б. кутиметра

в. штангельциркуля

г. мірної стрічки

19. Залишки туберкуліну після проведеної алергічної діагностики знищують методом:

а. кип'ятіння

б. утилізують на біофабриках

в. методом автоклавування

г. зливають у каналізаційну систему

20. Бруцелін вівцям вводять:

а. у верхню повіку (інтрапальпебрально)

б. у кон'юнктивальний мішок

в. внутрішньовенно

г. підшкірно

21. Позитивна алергічна реакція на бруцелін характеризується:

а. випадінням волосся

б. почервонінням та набряком в місці ін'єкції

в. відсутністю будь-яких змін

г. утворенням папул

22. Перед використанням вакцини:

- а. визначають її придатність
- б. перевіряють герметичність фасовки
- в. знайомляться з настановою (інструкцією по використанню)
- г. всі перераховані пункти

23. Зазначте можливі методи введення вакцин:

- а. аерозольний
- б. внутрішньовенний
- в. інтраназальний
- г. пероральний

24. Зазначте основні правила відбору патологічного матеріалу для бактеріологічного та вірусологічного дослідження:

- а. проби патматеріалу (відразу після загибелі тварини) відбирають стерильним інструментом у стерильний посуд
- б. за необхідності патматеріал консервують розчином гліцерину 1:5
- в. проби консервують 70% етиловим спиртом
- г. за необхідності консервують розчином гліцерину 1:20

25. Зазначте як потрібно перевозити для лабораторного дослідження кров, гнійний ексудат, слиз та жовч:

- а. у запаяних пастеровських піпетках
- б. у стерильних пробірках або флаконах, які добре закорковані
- в. у звичайних скляних банках
- г. у целофанових кульках

26. При підозрі на сибірку до лабораторії надсилають:

- а. вухо перев'язане біля основи
- б. кров з надрізу вуха, яка нанесена на предметне скельце товстим шаром та зафіксована над полум'ям
- в. кров з надрізу вуха, яка нанесена на предметне скельце товстим шаром
- г. від трупів свиней – заглоткові та підщелепові лімфатичні вузли та ділянки набряклої сполучної тканини шматочки шкіри розміром 5 x 5 см

27. Для гематологічного дослідження великої рогатої худоби на лейкоз до лабораторії надсилають:

- а. кров при додаванні антикоагулянту 10% ЕДТА
- б. кров із додаванням кристалів борної кислоти
- в. нативну кров без антикоагулянту
- г. товсті мазки крові

28. Для серологічної діагностики лейкозу великої рогатої худоби до лабораторії надсилають:

- а. кров при додаванні антикоагулянту 10% ЕДТА
- б. кров із додаванням кристалів борної кислоти
- в. нативну кров без антикоагулянту
- г. товсті мазки крові

29. При серологічному дослідженні великої рогатої худоби на лейкоз використовують такі реакції:

- а. ККРА
- б. РІД
- в. ПЛР
- г. ІФА
- д. РМА

30. При відправленні проб крові до лабораторії оформляють:

- а. протокол
- б. акт
- в. супровідну
- г. настанову

31. При проведенні вакцинації у господарстві оформляють:

- а. протокол
- б. акт із списком
- в. супровідну
- г. настанову

32. При проведенні діагностичного алергічного дослідження на туберкульоз великої рогатої худоби оформляють:

- а. протокол
- б. акт із списком
- в. супровідну
- г. настанову

33. В яких випадках консервують патматеріал при відправленні його в лабораторію на дослідження?

- а. при необхідності проведення бактеріологічного дослідження
- б. при необхідності проведення мікотоксикологічного дослідження
- в. при неможливості швидкої доставки патматеріалу в лабораторію
- г. коли в лабораторію направляють шматочки паренхіматозних органів

34. Зазначте існуючі засоби аерозольної обробки телят при гострих респіраторних інфекційних захворюваннях:

- а. хлор-скипідарна суміш
- б. пари молочної кислоти
- в. параформалінова камера
- г. використання суміші кристалічного йоду з алюмінієвою пудрою

35. Після проведення дезінфекції в господарстві оформляють:

- а. протокол
- б. акт
- в. супровідну
- г. настанову

36. При визначенні якості проведеної дезінфекції 2% розчином формальдегіду як нейтралізуючий розчин використовують:

- а. розчини оцтової кислоти
- б. розчини малонового альдегіда
- в. розчин пергідролі
- г. розчин нашатирного спирту

37. Коли в господарстві проводять заключну дезінфекцію?

- а. перед введенням в експлуатацію нового тваринницького об'єкту
- б. під час ліквідації інфекційної хвороби
- в. перед зняттям карантину або обмежень
- г. планово двічі на рік

38. Яку серологічну реакцію використовують для лабораторної діагностики лептоспірозу:

- а. РІД
- б. РЗК
- в. РДП
- г. ККРА

39. Яку реакцію проводять для діагностики тифу-пулорозу курей:

- а. РІД
- б. РЗК
- в. ККРА
- г. ККРНГА

40. Зазначте, яким методом проводять імунізацію курей проти хвороби Ньюкасла:

- а. інтраназальним
- б. інтрахеальним
- в. пероральним
- г. аерозольним

41. Зазначте, яким методом проводять імунізацію проти сказу:

- а. пероральним
- б. внутрішньом'язовим
- в. підшкірним
- г. аерозольним

42. Дезінфікуючі розчини для проведення дезінфекції типових тваринницьких приміщень готують з розрахунку:

- а. 0,5 л на 1м² оброблюваної поверхні;
- б. 1 л на 1м² оброблюваної поверхні;

- в. 2 л на 1м² оброблюваної поверхні;
- г. 2,5 л на 1м² оброблюваної поверхні

43. При серологічній діагностиці бруцельозу використовують такі реакції:

- а. РЗК
- б. РА
- в. РМА
- г. РІД

44. При розрахунку деззасобів визначають:

- а. площу стін
- б. площу підлоги
- в. площу стелі
- г. загальну площу приміщення

45. Яку серологічну реакцію проводять при лабораторній діагностиці сепсу:

- а. РА
- б. РІД
- в. ККРА
- г. РІФ

46. Через який термін проводять повторне діагностичне алергічне дослідження (офтальмопроби) коней на сепс?:

- а. через 1-2 дня
- б. через 3-4 дня
- в. через 5-6 днів
- г. через 7-8 днів

47. Зазначте з яких частин складається план епізоотологічного обстеження:

- а. загальна характеристика господарства, характеристика ветеринарно-санітарного стану, характеристика епізоотичної ситуації, висновки
- б. вступ, динаміка епізоотичного процесу, епізоотичний моніторинг
- в. ветеринарна статистика, епізоотичне прогнозування
- г. всі перераховані вище пункти

48. При спалаху особливо небезпечного зоонозного інфекційного захворювання формують:

- а. державну надзвичайну протиепізоотичну комісію
- б. комісію із головних лікарів господарств
- в. комісію із головних фахівців господарства
- г. всі перераховані вище пункти

49. Яким способом можна знищувати трупи тварин:

- а. спалюванням
- б. автоклавуванням
- в. проварюванням
- г. всі перераховані методи

50. Які зони визначають в господарстві при виникненні інфекційної хвороби:

- а. неблагополучний пункт
- б. загрозна зона
- в. епізоотичний осередок
- г. епізоотична зона

8. ВИКОРИСТАНІ ТА РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Практикум із загальної епізоотології/ Недосєков В.В., Литвин В.П., Мазур Т.В./ за ред. Недосєкова В.В. Київ, 2014. 188 с.
2. Загальна епізоотологія/ Б.М. Ярчук, П.І. Вербицький, В. П. Литвин / за ред. Б.М. Ярчука, Л.С. Корнієнка. Біла Церква, 2002. 655 с.
3. Козловська Г.В., Корнієнко Л.Є., Наконечна Н.Г. Епізоотологія з мікробіологією: Вища освіта, 2006. 543с.
4. Литвин В.П., Недосєков В.В., Мазур Т.В. та ін. Практикум із загальної епізоотології/за ред. В.П. Литвина. К: ВПЦ «Київський університет»,2008.154 с.
- 5.Методичні рекомендації до лабораторних занять з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» розділ: « Загальна епізоотологія » для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»/ Тетяна КАРЧЕВСЬКА. Кам'янець-Подільський: ЗВО»ПДУ», 2023. 66 с.
- 6.Конспект лекцій до розділу « Загальна епізоотологія » з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 211 «Ветеринарна медицина»/ Тетяна КАРЧЕВСЬКА. Кам'янець-Подільський: ЗВО»ПДУ», 2023. 74 с.
7. Методичні рекомендації щодо організації та проведення протиєпізоотичних заходів у господарствах різних форм власності.Київ: Держпродспоживслужба України, 2020. С. 33-47.
8. Методичні рекомендації щодо ведення ветеринарної звітності та обліку в установах державної ветеринарної медицини.Київ: Держпродспоживслужба України, 2020. 36 с.
- 9.Ветеринарні імунобіологічні препарати: довідник / За заг. ред. П.І. Вербицького, А.М. Головка. К.: Реферат, 2004. 400 с.
- 10.Навчальний посібник з курсу «Загальна епізоотологія»
<https://studfile.net/preview/6695374/>

9. ДОДАТКИ

Додаток 1.

А К Т

епізоотологічного обстеження

“ _____ ” _____ 202__р.

(назва господарства

і населеного пункту)

Комісія у складі _____

(посада, прізвище, ініціали голови і членів комісії)

у присутності _____

склали цей акт про те, що цього числа було проведено епізоотологічне обстеження

(назва господарства)

Виявлено:

1. Поголів'я сільськогосподарських тварин:

велика рогата худоба, всього ____ гол.

у т.ч. молодняк _____ гол.

коні, всього _____ гол.

у т.ч. молодняк _____ гол.

вівці, всього _____ гол.

у т.ч. молодняк _____ гол.

птахи _____ гол.

2. Розташування тварин і ветеринарно-санітарний стан приміщень _____

(по видах тварин)

3. Годівля, водопій, догляд і утримання тварин _____

4. Комплектування господарства тваринами протягом останніх років проводилось _____

5. Господарство _____ неблагополучне _____ щодо _____ заразних

хвороб

(вказати з яких)

6. Зв'язок із сусідніми населеними пунктами і їх благополуччя _____

7. Обґрунтування діагнозу _____

8. Дата виявлення захворювання _____

(серед якого виду і віку тварин)

9. Перші клінічні ознаки, динаміка виділення хворих і наслідки патолого-анатомічного розтину та лабораторних досліджень, що є джерелом збудника інфекції _____

10. Які заходи проводились з ліквідації захворювання _____

11. Висновки: _____

12. Пропозиції: _____

(кому доручено розробити план заходів щодо ліквідації захворювання)

Підписи:

Додаток 2.

Форми супровідних документів:

СУПРОВІДНА

У _____ державну лабораторію ветеринарної медицини
направляється _____ проб крові (сироватки) _____,
(вид тварин)

що належать _____ згідно з описом, що
додається, для дослідження на _____ Додаток: опис у двох
примірниках. (назва захворювання)

Лікар ветеринарної медицини _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

СУПРОВІДНИЙ ДОКУМЕНТ

на відправку патологічного матеріалу для лабораторних досліджень

1. Установа / господарство (власник тварини): _____

2. Адреса: _____

3. Вид, порода тварини: _____

4. Вік, стать, інвентарний номер (кличка): _____

5. Дата відбору матеріалу: _____

6. Вид патологічного матеріалу: _____

(кров, сеча, молоко, фекалії, патологічні виділення, шматки органів, тканини тощо)

7. Попередній діагноз / мета дослідження: _____

8. Умови відбору та консервації матеріалу: _____

9. Кількість проб (зразків): _____

10. Відомості про відбір матеріалу

Прізвище, ім'я, по батькові _____

Посада _____

Підпис _____

11. Дата відправки: _____

☒ **Примітка:** Матеріал упакований відповідно до правил біобезпеки та ветеринарно-санітарних вимог.

Додаток 3.

А К Т на проведення туберкулізації

“ ____ ” _____ 202__ р.

(назва господарства)

Ми, що нижче підписалися, _____

(посада, прізвище та ініціали спеціалістів)

ветеринарної медицини і представника господарства)

склали даний акт про те, що з ____ по _____ 202__ р. проведено клінічний огляд і туберкулінізацію великої рогатої худоби, що знаходиться на відділку (бригаді) №1.

На день дослідження на відділку було _____ голів ВРХ, у т.ч. _____ корів, телиць і нетелів _____, телят до 40 денного віку _____.

Досліджено _____ голів, у т.ч. корів _____ гол., телиць і нетелів гол., телят старше 40 денного віку _____ гол.

Не досліджували _____ гол., у т.ч. корів _____ гол., телиць і нетелів _____ гол., (вказати кличку та інв. №, причину).

Клінічні ознаки туберкульозу у тварин (не) виявлені.

Дослідження проводили сухим (рідким) туберкуліном, виготовленим _____ біофабрикою _____ 201__ р., термін придатності _____ років, серія __, держконтроль _____, розчинник: серії _____, держконтроль _____.

Туберкулін вводили внутрішньошкірно безголковим ін'єктором “Овод” у ділянці середньої третини шиї зліва в дозі _____ мл. Шерсть на місці введення алергену вистригали, шкіру дезінфікували _____ етиловим спиртом. Туберкулінізацію проводили лікарі ветеринарної медицини

(прізвище та ініціали)

Облік реакції проводили через _____ години після введення туберкуліну.

Результати дослідження: _____

(реагуючих на туберкулін тварин)

не виявлено або виявлено реагуючих _____ голів, вказати їх клички,

інвентарні номери; якщо виявлено більше 5 реагуючих, додається їх опис)

Реагуючих тварин піддали діагностичному забою _____ гол.

Приміщення, з якого виділені реагуючі тварини, піддали дезінфекції

(вказати, яким деззасобом)

Витрачено: туберкуліну _____ доз, розчинника _____ мл, спирту _____ г, вати _____ г.

Залишок розведеного туберкуліну піддано кип'ятінню.

Додаток: 1. Опис тварин, яких не досліджували.

2. Опис реагуючих на туберкулін тварин.

Підписи:

Додаток 4.

А К Т **на проведення щеплення**

“ _____ ” _____ 202__р.

(назва господарства)

Ми, що нижче підписалися, _____

(посада, прізвище та ініціали)

склали даний акт про те, що цього числа проведено щеплення

(профілактичне, вимушене)

(вид тварин, проти якої хвороби)

Із наявних гол. _____ щеплено _____ гол.

(вид тварин)

(в т.ч. за віковими групами)

Не щеплювали _____ гол.

(вказати причину і термін вакцинації)

Вакцина (її назва) виготовлена _____

_____ біофабрикою “ _____ ”

_____ 202__р., термін придатності до _____ 202__р.,

серія _____, держконтроль _____.

Вакцину вводили _____ в дозі первинно _____ мл,

(внутрішньом’язово, підшкірно)

повторно _____ мл.

Шкіру на місці введення препарату дезінфікували _____

(вказати чим)

Стерилізацію шприців, голок проводили кип’ятінням протягом _____ хв.

Використано вакцини _____ л (мл), вати _____ г., спирту _____ г.

Залишок вакцини в кількості _____ мл знешкодили кип’ятінням протягом _____ хв.

Контроль за щепленими тваринами покласти на _____

(посада, прізвище та ініціали)

Підписи:

Примітка: Якщо передбачено настановою, то до акта додається опис щеплених тварин.

Опис _____

(вид тварин)

(назва господарства)

підданих профілактичному щепленню проти _____

(назва хвороби)

“ _____ ” _____ 202__р.

Кличка та інвентарний № тварини	Стать	Вік	Прізвище та ініціали доглядача чи власника тварин

Додаток 5.

А К Т **на проведення дезінфекції (дезінсекції, дератизації)**

“ _____ ” _____ 202__ р.

(назва господарства)

Ми, що нижче підписалися _____
(посада, прізвище та ініціали спеціалістів ветмедицини,

що проводили дезінфекцію, дезінсекцію, дератизацію)

у присутності _____
(представників господарства)

за період з _____ по _____ 202__ р.
провели

(профілактичну, поточну або заключну дезінфекцію, дератизацію, дезінсекцію)

у зв'язку з неблагополуччям щодо _____
(вказати захворювання)

приміщень : _____
(яких і скільки м² площі приміщень оброблено або території біля приміщень)

предметів догляду _____, ГНОЄСХОВИЩ ТОЩО _____
(яких, скільки) (якого об'єму)

Дезінфекція (дезінсекція, дератизація) проведена _____

(вказати, яким методом, засобом)

при таких режимах:

концентрація дезрозчину _____

температура повітря в приміщенні _____

температура розчину _____

кількість розчину на 1 м² площі (аерозолі на 1 м³) _____

Після дезінфекції приміщення лишити закритим на _____ годин.

Після провітрювання приміщення, годівниці, перегородки промити водою.

Всього оброблено:

приміщень _____ м²

вигулів _____ м²

територій _____ м²

предметів догляду _____ шт.

Використано дезречовин _____
(яких і скільки)

Гній

(вказати метод знезараження)

(вказати метод знезараження)

Підписи:

Методичні рекомендації щодо проходження навчальної практики з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Н6 (211) «Ветеринарна медицина»/ Тетяна КАРЧЕВСЬКА. Кам'янець-Подільський: ЗВО «ПДУ», 2025. 54 с. (2,25 ум. др. арк.).

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
вул. Шевченка, 12,
м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл., 32300

